

POSTANOWIENIE

20 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 20 listopada 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.Z. i S.Z.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 7 czerwca 2023 r., I ACa 780/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę po 1350 zł (tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 28 lutego 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w punkcie pierwszym (1) zasądził od pozwanego Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. na

rzecz powodów A.Z. i S.Z. kwotę 80.657,26 zł wraz z bliżej określonymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie; w punkcie drugim (2) z roszczenia ewentualnego zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2.465,20 CHF wraz z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie; w punkcie trzecim (3) oddalił roszczenie główne i ewentualne w pozostałym zakresie; w punkcie czwartym (4) orzekł o kosztach procesu; w punkcie piątym (5) nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi bliżej określoną kwotę tytułem zwrotu kosztów sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa; w punkcie szóstym (6) nakazał pobrać od powodów na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Łodzi bliżej określoną kwotę tytułem zwrotu kosztów sądowych tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

2. Na skutek apelacji obu stron wyrokiem z 7 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi z apelacji pozwanego uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w całości i w tym zakresie umarzył postępowanie oraz oddalił apelację pozwanego w pozostałej części; z apelacji powodów zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanego na rzecz powodów kwotę 6.160 zł z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła strona pozwana. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 4 k.p.c. Podał, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów: art. 353¹ k.c.; art. 58 k.c. i art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 384 k.p.c.; art. 378 § 1 k.p.c.; art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c.; art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „Dyrektywa 93/13”); art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13; art. 353 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (obecnie: t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1646, dalej jako „Prawo bankowe”); art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i art. 8b ust. 1 Dyrektywy 93/13 i art. 353¹ k.c. w zw. z art. 2, art. 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., w zw. z art. 3 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13; art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c.;

art. 24 ust. 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2025; dalej: „ustawa o NBP”) w zw. z art. 385¹ § 2 k.c.; art. 496 k.c. w zw. z art. 497 k.c., w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne polegające na konieczności odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), określające wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo- odsetkowych wyrażoną w walucie obcej poprzez odesłanie do tabeli kursów walut obcych banku-kredytodawcy, bez określenia w treści umowy szczegółowych zasad obliczania tych kursów, na przykład w postaci wzoru matematycznego jest sprzeczne z naturą stosunku zobowiązaniowego i tym samym wykracza poza granice określone w ramach zasady swobody umów opisanej w art. 353¹ k.c.?

2. Czy dopuszczalne jest równoczesne stwierdzenie przez sąd, że określone postanowienie umowne jest zarówno nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c., jako naruszające istotę stosunku zobowiązaniowego, jak i bezskuteczne, jako postanowienie niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (abuzywne), czy też, przeciwnie, to samo postanowienie nie może być jednocześnie zakwalifikowane jako nieważne i abuzywne; a jeżeli prawidłowe jest twierdzenie o braku możliwości równoczesnego zastosowania wskazanych dwóch instytucji, to w razie wystąpienia zbiegu tych norm, czy określone postanowienie należy zakwalifikować jako abuzywne czy jako nieważne?

3. Czy zakaz zmiany wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację, wynikający z art. 384 k.p.c., obejmuje również zakaz wydania wyroku kształtującego sytuację strony wnoszącej apelację w sposób mniej korzystny, niż wynikałoby to z wyroku sądu I instancji, w szczególności czy dopuszczalne jest stwierdzenie przez sąd II instancji, że określona czynność prawna w postaci umowy kredytu upada w całości, gdy sąd I instancji uwzględnił roszczenie o zapłatę przy założeniu obowiązywania umowy, tyle że z pominięciem indeksacji (waloryzacji) kredytu (stwierdził jedynie częściową bezskuteczność tej czynności), a zakresem zaskarżenia

tak apelacji pozwanego jak i apelacji powoda nie było objęte rozstrzygnięcie dotyczące utrzymania umowy w mocy?

4. Czy jest zgodne z art. 378 § 1 k.p.c., stwierdzenie przez sąd odwoławczy upadku umowy kredytu, w oparciu o stwierdzenie niedozwolonego charakteru, w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzowność), części jej postanowień, dotyczących indeksacji (waloryzacji) kredytu do waluty obcej, jeżeli wyroku sądu I instancji uwzględnił roszczenie o zapłatę przy założeniu obowiązywania umowy, tyle że z pominięciem indeksacji (waloryzacji) kredytu, a w apelacjach wywiedzionych przez powoda i pozwanego od tego wyroku, nie podnoszono twierdzenia o upadku umowy - czy też przeciwnie, takie rozstrzygnięcie stanowi wyjście poza granice apelacji (granice zaskarżenia), o których mowa w art. 378 § 1 k.p.c.?

5. Czy dopuszczalne jest wyeliminowanie przez strony charakteru niedozwolonego w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzowność) postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji (waloryzacji) do kursu waluty obcej, odsyłających do tabeli kursów walut obcych banku-kredytodawcy, poprzez zastąpienie lub uzupełnienie ich, wskutek zawarcia aneksu do umowy, postanowieniami pozbawionymi abuzywnego charakteru, dającymi możliwość korzystania przez kredytobiorcę z dowolnie wybranego kursu, poprzez samodzielne nabywanie waluty obcej na poczet spłaty kredytu?

6. Czy w przypadku, gdy proces poinformowania konsumenta o ryzykach, wynikających z wprowadzenia do umowy kredytu klauzul przewidujących indeksację (waloryzację) kursem waluty obcej, polegał na przedstawieniu konsumentowi szczegółowej informacji o ryzyku kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu, a konsument potwierdził przekazanie tej szczegółowej i wyczerpującej informacji (wynikającej z procedur wewnętrznych banku) poprzez złożenie pisemnego oświadczenia, to czy klauzule obciążające konsumenta ryzykiem kursowym mają charakter jednoznaczny i nie stanowią postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.?

7. Czy norma zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, zawierająca odesłanie do kursu

określonego w tabeli kursowej publikowanej przez bank, podlega kontroli z punktu widzenia przesłanek abuzywności, czy też kontrola taka jest wyłączona na mocy art. 1 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13, z uwagi na fakt, że publikowanie kursów walutowych przez banki oparte jest na ustawowej podstawie prawnej, tj. art. 111 ust. 1 pkt. 4 Prawa bankowego?

8. Czy w świetle celów art. 385¹ k.c. oraz Dyrektywy 93/13, dopuszczalne jest stwierdzenie upadku umowy kredytu, w oparciu o stwierdzenie niedozwolonego charakteru w rozumieniu art. 385¹ k.c. (abuzywność) części jej postanowień, dotyczących indeksacji (waloryzacji) kredytu do waluty obcej, bez uprzedniego poinformowania osób występujących po stronie powodowej, przez sąd, o skutkach upadku takiej umowy?

9. Czy określenie *niedozwolone postanowienia umowne* w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c., dotyczy określonych przez strony umowy norm postępowania - czy też, przeciwnie, wyodrębnione redakcyjnie fragmenty tekstu umowy oraz czy dopuszczalne jest wyeliminowanie z umowy całości kwestionowanych jednostek redakcyjnych w sytuacji, gdy stwierdzono abuzywność wyłącznie w odniesieniu do części zawartych tam norm?

10. Czy norma, zawarta w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulująca odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (tzw. „klauzula spreadu”), stanowi normę regulującą główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz czy norma ta należy do *essentialia negotii* umowy kredytu?

11. Czy stwierdzenie przez sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), skutkuje również niezwiązaniem konsumenta normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka) oraz czy niezwiązanie konsumenta klauzulą ryzyka skutkuje upadkiem umowy?

12. Czy jest zgodna z zasadami proporcjonalności, równości i pewności prawa, wynikającymi z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisów prawa unijnego, jak również z celami Dyrektywy 93/13 oraz z celami art. 385¹ § 2 k.c., wykładnia polegająca na twierdzeniu, że niezwiązanie stron klauzulą *spreadu*, ma rzekomo skutkować niezwiązaniem również klauzulą ryzyka, co miałoby z kolei prowadzić do stwierdzenia nieważności całej umowy?

13. Czy stwierdzenie przez sąd niezwiązania konsumenta normą, zawartą w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do kursu waluty obcej, regulującą odesłanie do konkretnego źródła pochodzenia kursu walutowego (kursu kupna i sprzedaży, tzw. klauzula *spreadu*), przy jednoczesnym stwierdzeniu że konsument jest związany normą, zgodnie z którą wartość wzajemnych świadczeń uzależniona jest od kursu waluty obcej (tzw. klauzula ryzyka), skutkuje koniecznością dokonania wykładni postanowień umowy z pominięciem klauzuli *spreadu*, natomiast z wykorzystaniem przepisów dyspozytywnych w brzmieniu aktualnym na dzień zamknięcia rozprawy, w szczególności art. 358 § 2 k.c. lub art. 24 ust. 3 ustawy o NBP, oraz stwierdzeniem, że umowa podlega wykonaniu, z wykorzystaniem do przeliczeń kursu średniego waluty indeksacji publikowanego przez Narodowy Bank Polski, aktualnego na dzień danej operacji finansowej?

14. Czy umowa kredytu stanowi umowę wzajemną, ewentualnie, jeżeli umowa kredytu nie stanowi umowy wzajemnej, to czy dopuszczalne jest mimo tego skorzystanie przez kredytodawcę z prawa zatrzymania w sytuacji, gdy ma miejsce nieważność umowy?

Ponadto skarżący podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, zarzucając, iż w wyroku sąd II instancji błędnie, bez żadnej podstawy, powołując się na rozstrzygnięcia sądu I instancji, stwierdził, że istnieją podstawy do uznania umowy kredytu za nieważną, podczas gdy na mocy wyroku sądu I instancji umowa została przekształcona w umowę kredytu złotowego.

4. Powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od strony

pozwanej na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi

Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia SN z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21).

7. Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

8. Odnośnie przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie

oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

9. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej pomimo obszerności rozważań nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub pkt 2 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

10. Przede wszystkim należy zauważyć, że skarżący w znaczącej części nieprawidłowo formułuje przesłanki kasacyjne. Powołuje bowiem jako podstawę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisy art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., przy czym w przypadku większości przesłanek podnosi te same bądź bardzo zbliżone problemy wskazując na istnienie w danym zakresie zagadnienia prawnego jak i potrzeby wykładni przepisów prawnych. Tym samym łączy w zakresie poszczególnych podnoszonych kwestii (okoliczności) „istotne zagadnienie prawne” i „potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości”. Ponadto skarżący w zakresie podniesionych przesłanek kasacyjnych nie sporządził w sposób prawidłowy uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Sporządził bowiem jedno uzasadnienie dla przesłanek kasacyjnych z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Tymczasem, jak

wyżej wyjaśniono, są to różne przyczyny (przesłanki) kasacyjne i w ich zakresie obowiązują różne wymogi odnośnie ich konkretyzowania i uzasadniania.

11. Podniesione przez skarżącego zagadnienia prawne i wątpliwości wykładnicze dotyczą w większości problemów związanych ze stwierdzeniem abuzywności postanowienia umowy kredytu indeksowanego i skutków tej abuzywności. Należy zauważyć, że kwestie te były przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. uchwała składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r. - zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; uchwała SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22; wyroki SN: 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 13 maja 2022 r. II CSKP 293/22; 13 maja 2022 r. II CSKP 405/22; z 31 marca 2023 r., II CSKP 1052/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1461/22; z 9 lutego 2024 r., II CSKP 13/23; z 8 marca 2024 r., II CSKP 1956/22; z 8 marca 2024 r., II CSKP 183/23; z 20 marca 2024 r., II CSKP 401/23; z 20 marca 2024 r., II CSKP 2144/22; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A.). Kluczowe problemy, których dotyczą podniesione przez skarżącego wątpliwości wykładnicze, zostały już wyjaśnione w orzecznictwie.

12. Kwestie prezentowane przez skarżącego jako „istotne zagadnienie prawne” dotyczące abuzywności postanowień umów kredytów indeksowanych, nie mają obecnie waloru nowości. Istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., winno natomiast stanowić problem nowy, dotychczas niewyjaśniony w orzecznictwie, budzący wątpliwości kwalifikowane, a nie zwykłe, które mogą być rozstrzygnięte przez sąd powszechny w toku rozpoznawania sprawy (zob. postanowienia SN: z 26 września 2019 r., I CSK 228/19 i z 8 marca 2023 r., I CSK 2576/22). Prezentując kluczowe w sprawie zagadnienia prawne i wątpliwości wykładnicze skarżący opowiada się za stanowiskiem, iż tzw. klauzule spreadowe nie określają głównego przedmiotu umowy. Teza ta jest jednak sprzeczna

z jednolitym obecnie stanowiskiem Sądu Najwyższego (zob. wyroki SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22 oraz tam przywoływane orzecznictwo krajowe i unijne; por. też wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 10 czerwca 2021 r., C-776/19-C-782/19, BNP Paribas Personal Finance, pkt 56).

13. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał również, jakie przesłanki muszą być spełnione, aby można było przyjąć, że konsument został należycie poinformowany o ryzyku walutowym związanym z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej czy denominowanego w tej walucie (zob. wyroki SN: z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 28 lutego 2023 r., II CSKP 763/22; i z 25 października 2023 r., II CKSP 820/23).

14. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie budzi obecnie wątpliwości, iż w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli waloryzacyjnej nie jest dopuszczalne zastąpienie bezskutecznej klauzuli inną metodą przeliczenia kursu waluty obcej. Według utrwalonego orzecznictwa potwierdzonego przez Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego, odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

15. Podniesione przez skarżącego zagadnienia i wątpliwości wykładnicze dotyczące kwestii zmiany wyroku na niekorzyść strony wnoszącej apelację oraz związanego z tym problemu wyjścia rozstrzygnięcia poza granicę apelacji opierają się na nieuprawnionym założeniu, że sąd zmienił w tym wypadku wyrok

na niekorzyść strony skarżącej. W niniejszej sprawie sąd drugiej instancji nie poczynił jednak takiego rozstrzygnięcia, utrzymał bowiem zasadnicze rozstrzygnięcie wyroku sądu pierwszej instancji.

16. Również problem dopuszczalności skorzystania przez bank z prawa zatrzymania był już wyjaśniany przez Sąd Najwyższy (zob. zwłaszcza wyrok SN z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22Z i postanowienia: z 17 marca 2023 r., II CSKP 1486/22; z 1 lutego 2023 r., I CSK 6309/22; z 26 marca 2024 r., I CSK 590/23; z 21 maja 2024 r., I CSK 552/24; z 21 maja 2024 r., I CSK 552/24). Podnoszone przez skarżącego wątpliwości w tym zakresie ostatecznie rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale Składu Siedmiu Sędziów z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23, uznając, że „Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony”.

17. Tożsame bądź bardzo zbliżone zagadnienia i wątpliwości wykładnicze, jak większość sformułowanych przez skarżącego w niniejszej sprawie, były już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w ramach tzw. przedsądu (zob. postanowienia SN: z 25 maja 2022 r., I CSK 2667/22; z 7 lutego 2024 r., I CSK 120/24; z 15 lutego 2024 r., I CSK 161/23; z 28 lutego 2024 r., I CSK 8/23; z 26 marca 2024 r., I CSK 27/24; z 24 kwietnia 2024 r., I CSK 721/23; z 13 maja 2024 r., I CSK 279/23; z 22 maja 2024 r., I CSK 369/23), do których szczegółowych uzasadnień wypada odesłać w celu uniknięcia zbędnych powtórzeń.

18. Co do kwestii oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, to zauważone przez skarżącego niespójności w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego są niewystarczające. Wypada zauważyć, że Sąd Apelacyjny zgodził się z *meritum* rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji i je zasadniczo utrzymał (poza uchyleniem rozstrzygnięcia co do żądania ewentualnego i rozstrzygnięciem co do roszczenia z tytułu zwrotu składek ubezpieczenia niskiego wkładu własnego). Pomimo, iż w powołanym przez skarżącego fragmencie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego mowa jest o nieważności całej umowy, to jednak Sąd ten nie zmienił zaskarżonego orzeczenia i nie zasądził kwot, jakie należne byłyby powodom w razie stwierdzenia nieważności umowy w całości. W przedmiotowym wypadku, mimo stwierdzonych niespójności i niekonsekwencji w uzasadnieniu, w ocenie

Sądu Najwyższego nie można stwierdzić, że skarga z tego powodu jest oczywiście uzasadniona.

19. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

20. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

21. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, § 1¹ i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(G.N.-J.)

[a.ł.]